

UČEŠĆE KATOLIČKOG KLERA U IZDAJI DOMOVINE I POTPORA KOJU JE DAO USTAŠAMA U ZAUZIMANJU VLASTI

Dne 6. IV. 1941. godine fašistička Njemačka podlo napada Jugoslaviju. Njemačka vojska brzo napreduje i 10. IV. ulazi u Zagreb. Narodu izvan Zagreba saopćeno je putem radija da se odmah obrati na župske urede, gdje će dobiti upute što će dalje raditi.

Pavelić se još uvijek nalazi u Italiji. Njemačka traži brzo uspostavljanje vlasti. Jugoslavenska vojska još predstavlja opasnost, jer su vojnici naoružani. Razoružavanje jugoslavenske vojske treba da izvrše ustaše svi u svojim mjestima prema već ranije dobivenim uputama. Među ostalim ustašama koji su razoružavali jugoslavenske vojnike bio je velik broj svećenika koji su organizirali i rukovodili razoružavanjem jugoslavenske vojske.

»Hrvatski narod« br. 1091 od 25. VII. 1944. god. donosi članak o don Iliji Tomasu, svećeniku, pod naslovom: »Župnik s Neretve«, što ga je napisao svećenik Eugen Beluhan:

»... Zato se radosna srдца prihvaća baš ustaške ideje i već 1937. godine vidimo ga kao zakletog ustašu u jeku rada, napora i borbe.

... Radi zajedno sa svojim susjedom s druge strane Neretve s župnikom iz Studenca — Don Jurom Vrdoljakom-Biščevićem... Nije izgleda poznato, da oni već 8. travnja 1941. godine proglašuju Nezavisnu Državu Hrvatsku... Što god vojske naleti kroz Čatlinu oni razoružavaju, što više zarobe jedan top, a vojnici Hrvati sami dolaze kao pojačanje. Tako su oni odijeljeni od svjeta i opkoljeni od srpske vojske izdržali u neprestanim opasnostima u borbama sve do 20. travnja. Onda istom dođoše Niemci, koji im pružiše pomoć... Ne dugo iza toga imenovan je Don Ilija, za glavnog ustaškog povjerenika za cijeli onaj kraj.«

»Hrvatski narod« broj 1051. str. 3. od lipnja 1944. godine donosi članak o kapelanu Ivanu Miletiću pod naslovom »Župnik s Drine«, što ga je napisao svećenik Eugen Beluhan:

»Kao svećenik najprije je duhovni pomoćnik u Derventi, a onda vojni svećenik u vojsci, gdje svojim radom pomaže rasulo »jugoslavenske vojske« za vrijeme prevrata. Nakon uspostave Nezavisne Države Hrvatske, povjerena mu je jedna od najvećih i najtežih župa, koja se proteže kroz 4 biskupije, i to župa Višegrad.

S ustaškim logornikom Ivanom Krilićem radi zajedno; gdje ne može jedan, može drugi, tako se oni u svemu slažu, u svemu potpomažu.«

U »Nedjelji«, tjedniku za katolički rad, od 22. juna 1941. godine nalazi se članak »Zadnji trzaji Jugoslavije na Pagu«. Opisuje se razoružavanje jugoslavenske vojske na Pagu, gdje je najveću ulogu odigrao tamošnji župnik. U tome članku se kaže:

»Izlazio sam iz crkve, a mladi neki potporučnik s nekim osjećajima simpatije pozdravlja. Malo kasnije smo se upoznali. To je bio gospodin Oršanić i bilo je dovoljno ovo prezime (mislio sam u prvi čas, da je to brat profesora i ministra Ivana Oršanića, dok su samo u dalekoj rodbinskoj vezi), da se odmah najsrdacnije sprijateljimo. Od tada naši su sastanci bili u mojoj kući do kasne noći...

... Ustaški su oficiri bili: Oršanić, Rukavina, Pavičić, Grandovec, Jergović. Jedan od njih je imao u kovčegu tajni radio-aparat, da sluša naloge Poglavnik i ustaša iz inozemstva. Gospođa Tina Kustić, oduševljena pristalica našeg pokreta, velikodušno je cijeli dan bila na radio-aparatu i javila meni sve vijesti koje sam često i osobno slušao, izbjegavajući opasne žandare i srpske oficire, kojima sam bio sumnjiv. Kasno u noći sastali bi se kod mene mladi Hrvati-ustaše i pratili tako razvitak događaja. Velečasni Stipanov iz Vlasica na Pagu, slušao bi također radio vijesti i na biciklu obavještavao oficire i vojsku. Tako novi događaji našli su nas spremne i oduševljene... Stupilo se u vezu sa Senjom i ustaški stan je imenovao za komandanta Paga gosp. Jergovića...

... Okolo pol noći eto k meni potporučnik Oršanić i moli me da uzmem karabinku kao najstariji hrvatski časnik i da nađem još 8 omladinaca, da zarobimo srpske časnike, žandare i finance.«

*

»Za Dom« ustaški časopis br. 1 od aprila mjeseca 1941. godine donosi slijedeće:

»Drugi opet svećenik udruživši se sa dvojicom financijskih stražara zarobio je dva generala i 40 oficira, a jedan franjevac uz pomoć nekolicine mladića razoružao je cijelu srpsku četu.«

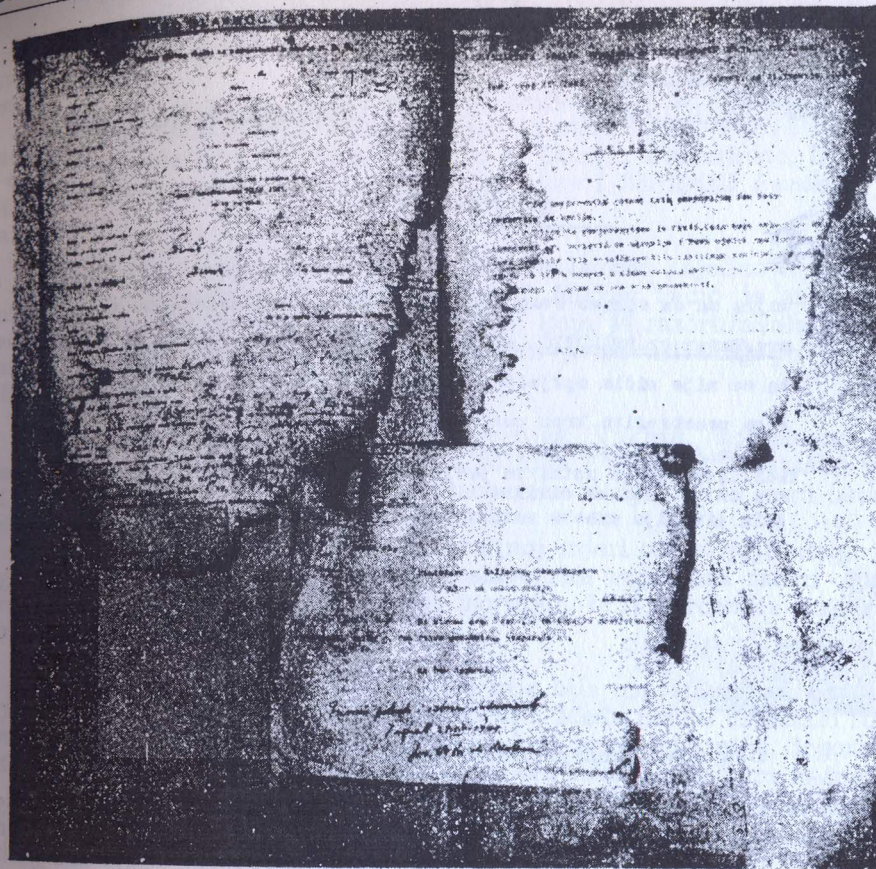
Sve su to prve ustaške vijesti o podvizima njihovih vjernih, još za vrijeme Jugoslavije, zakletih ustaša-svećenika.

Župnik Berković ustaški povjerenik za kotar Knin

U svojoj molbi »Ministarstvu seljačkog gospodarstva« od 7. V. 1942. godine Pov. br. 638 fra Petar dr. Berković, župnik iz Drniša, koga smo već citirali i koji se hvali da je njegov župni stan bio ustaški stan, o svojim zaslugama za ustaški pokret piše ovo:

»...Prije prevrata i ustanka bio sam ustaški povjerenik i državni povjerenik, te sam preuzeo cijelu vlast i civilnu i vojnu i razoružao sa ustašama cijelu diviziju...«

(Akt Komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača broj F. 4502/I.)

Dokumenti o ustaškoj djelatnosti župnika Berkovića

Da je fra Petar dr. Berković aktivno sudjelovao u preuzimanju vojne i civilne vlasti i razoružavanju jugoslavenske vojske vidi se također iz ovoga dokumenta:

(Prijepis dokumenata sa str. 44)

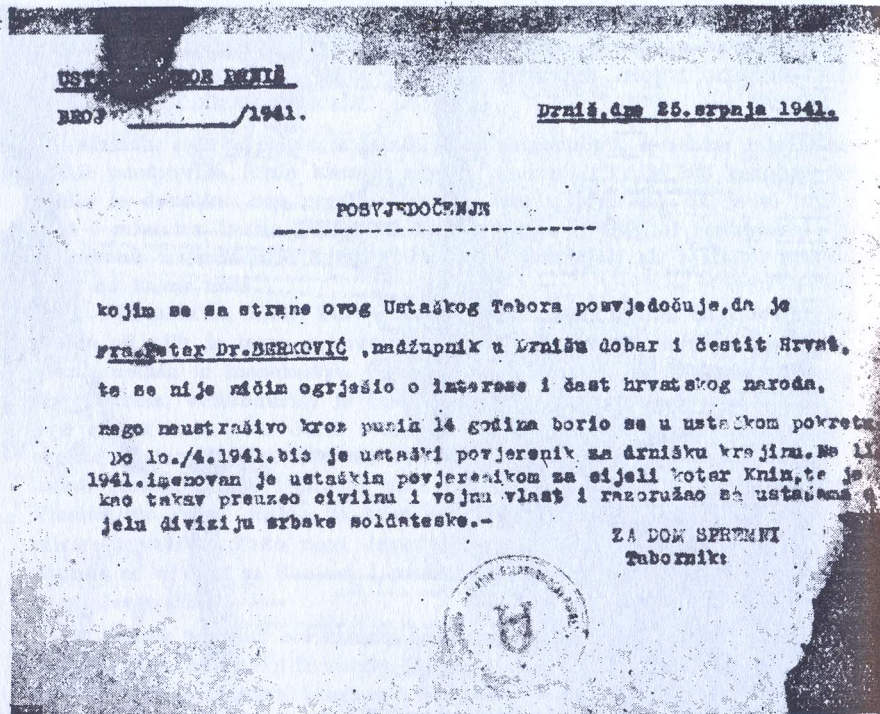
Drniš, dne 25. srpnja 1941.

POSVJEDOČENJE

kojim se sa strane ovog Ustaškog Tabora posvjedočuje, da je Fra Petar Dr. BERKOVIC, nadžupnik u Drnišu dobar i čestit Hrvat, te se nije ničim ogrješio o interese i čast hrvatskog naroda; nego neustrašivo kroz punih 14 godina borio se u ustaškom pokretu. Do 10./4. 1941. bio je ustaški povjerenik za drnišku krajinu. Na 11./ 1941. imenovan je ustaškim povjerenikom za cijeli kotar Knin, te je kao takav preuzeo civilnu i vojnu vlast i razoružao sa ustašama cijelu diviziju srpske soldateske. —

ZA DOM SPREMNI

Tabornik:

kojim se sa strane ovog Ustaškog Tabora posvedočuje, da je Fra. Peter DR. BERKOVIĆ, nadžupnik u Drušću dobar i čestit Hrvat, te se nije nikim ogrješio o interese i čast hrvatskog naroda, nago mustradivo kroz puna 14 godina borio se u ustaškom pokretu. Do 10./4.1941. bio je ustaški povjerenik za župnišću u Drušću. Na 11. 1941. imenovan je ustaškim povjerenikom za sjeverni kotar Knin, te je kao takav preuzeo civilnu i vojnu vlast i razoružao sa ustašama jednu divizionu srpske soldateske.

ZA DOM SPREMNI
Tabornik

Dokumenat koji potvrđuje ustašku djelatnost Berkovića

Po izvatku iz zapisnika fra *Velimira Šimića*, svećenika iz Bukovice, kotar Duvno, vidi se da je sudjelovao u razoružavanju jugoslavenskih vojnika, te da je trojici vojnika oduzeo puške. U svojoj izjavi fra Šimić kaže:

»... Jesam! 1941. godine, kada je bilo rasulo jugoslavenske vojske, tada sam ja uzeo tri puške od vojnika. Kada sam prvi put bježao ispred partizana, dvije sam dao seljacima, a sa trećom sam se sam služio, odnosno nosio sam je sa sobom. Osim toga imao sam i dvije lovačke puške, koje sam zapakovane ponio sa sobom u Široki Brijeg. Pištolj kojega sam imao nosio sam uza se. To mi je sve ostalo u Širokom Brijegu.«

»Hrvatski narod« od 4. VI. 1941. godine br. 110 strana 13. u već citiranom članku »Ustaška borba na Širokom Brijegu« donosi opis rada franjevca *dr. Radoslava Glavaša* na slabljenju obrambene snage jugoslavenske vojske u času njemačke invazije i neposredno prije nje:

»... Poslije toga počela se razvijati prava borba na život i smrt... Stvo- ren je i nacrt za sprečavanje jugoslavenske mobilizacije. Tako je dočekan i povijesni dan 10. travnja, pa su ustaše u noći između 10. i 11. razoružali mjesno oružništvo i zauzeli poštu...«

Katolički svećenik *Ante Klarić-Tepeluk* iz sela Tramošnice, srez Gradačac, bio je ustaški tabornik i učestvovao u razoružavanju jugoslavenske vojske.

Izjave za njega dali su ovi svjedoci: *Dujković Pero* iz sela Obudovca, *Lucić Ante* iz Domaljevca, *Ivkić Marijan* iz sela Turića, *Martić Čedomir* iz Gornje Tramošnice, *Čavarović Marko* iz Gornje Tramošnice, *Đurković Jelena* iz Domaljevca, *Zolić Ivo* iz Domaljevca i *Đurković Pavao* iz Domaljevca.

*

Fra *Karlo Grbovac*, svećenik iz kotara Duvno zajedno s ustaškim emigrantom *Kapulicom Matom* i *Bošković Matom* radio je za vrijeme sloma Jugoslavije na organiziranju zaštite, koja je razoružavala jugoslavenske vojnike. Osnutkom NDH postavljen je za ustaškog povjerenika u župi.

*

Fra *Emanuel Rajić*, svećenik iz Gornjeg Vakufa, sudjelovao je u razoružavanju jugoslavenskih oficira i vojnika i uspostavio ustašku vlast u Gornjem Vakufu. Vršio je dužnost tabornika i organizirao prvu ustašku jedinicu u Gornjem Vakufu.

Već ovih nekoliko primjera u dovoljnoj mjeri osvjetljuje ulogu jednog dijela klera u razoružavanju jugoslavenske vojske za račun okupatora, iako time još ni izdaleka nije iscrpljen broj svećenika koji su u tome sudjelovali.

*

Dok ustaška vlast u Hrvatskoj još nije bila uspostavljena, okupator forsira da mu je ustaše što prije organiziraju. Među prvim ustaškim funkcionerima vidimo i veliki broj svećenika kao prve tabornike, logornike, kotarske i državne povjerenike. Svi su se oni istakli ustaškim radom još za vrijeme Jugoslavije, a pogotovo u slomu Jugoslavije razoružavajući jugoslavensku vojsku. Logično je da takovi preuzimlju u svoje ruke političku i civilnu vlast.

Evo nekoliko primjera:

Dragutin Marjanović, kapelan u Sl. Brodu, dao je ustaškim funkcionerima obilje dokaza da je njihov najodaniji i najagilniji saradnik na poslu ustaške strahovlade, i to odmah u prvim danima ustaškog režima nakon sloma Jugoslavije.

Iz zapisnika *dr. Branka Stefanovića*, koji se nalazi u arhivu Komesarijata za izbeglice u Beogradu V, XLIII, broj 4326, vidimo ovo:

»Kritičnih dana mjeseca aprila 1941. godine vršio je *Dragutin Marjanović* »policijska isledivanja« u gradskoj policiji za stolom šefa policije. Svi su imali dojam da je u kapelana *Marjanovića* bila skoncentrirana sva ustaška vlast. *Dr. Stefanović* bio je prisutan u policiji, kada je došla jedna deputacija iz Stup Slatinika pod vodstvom *Martinovića*, predsjednika HSS, i izvijestila kapelana, da je u njihovu selu pobijeno 20 Srba. Kada su mu to saopćili, kapelan je upao u riječ: »Zar samo 20!«, na to su izaslanici odgovorili: »Ne brite, bit će ih još!« Kasnije je zamijenio kapelana na toj dužnosti šef policije *Kalačević*.«

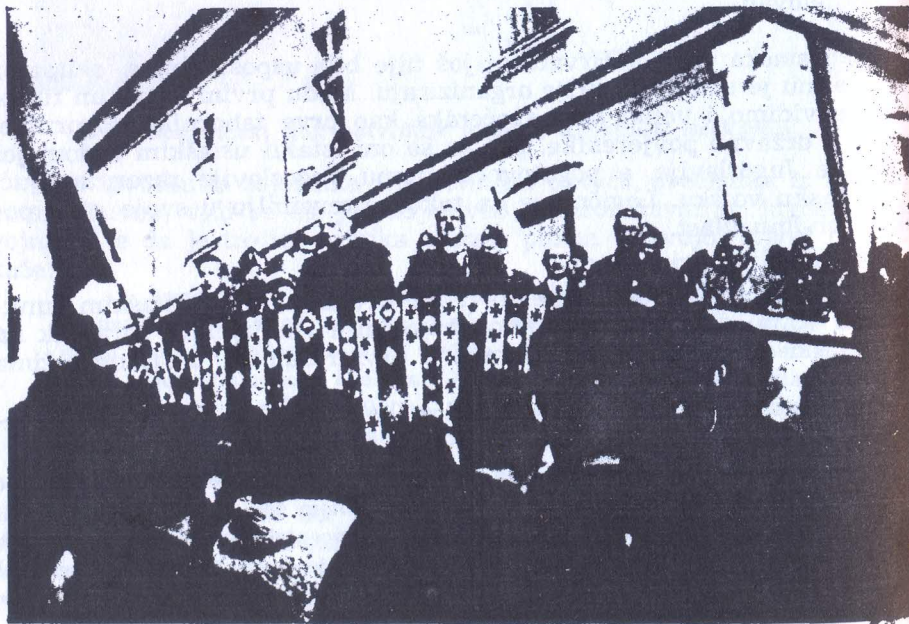
»Hrvatski narod« od 1941. godine donosi interview svoga dopisnika sa već spomenutim župnikom *Branimirom Župančićem* iz Bosanske Gradiške. U članku se, pored ostaloga, iznose zasluge župnika za ustaštvo i za preuzimanje vlasti po ustašama u Bos. Gradiški:

»Bos. Gradiška je pri osnutku Nezavisne Države Hrvatske također odigrala vidnu ulogu. Šaka Hrvata našla se brzo na okupu spremna da preuzme vlast, tako da nije došlo ni do najmanjeg okršaja ili sukoba. Osobitih zasluga oko održavanja visoke svijesti našeg hrvatskog i muslimanskog življa imade mjesni župnik gosp. *Župančić*. Bos. Gradiška, ovo malo hrvatsko gnijezdo zahvaljujući nastojanjima župnika okuplja se u Hrvatskom domu, gdje su dolazili na dogovore kako će što raditi i učiniti.«

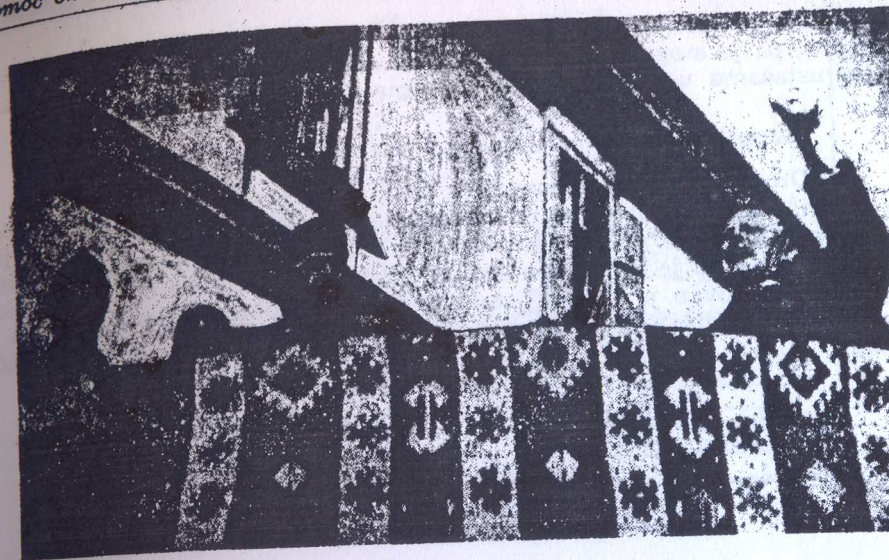
*

Mikan Ivan, župnik i kanonik u Ogulinu, organizator ustaške vlasti u Ogulinu, na dan proglašenja NDH 10. IV. 1941. godine pripremio je zbor na kojem je veličao uspostavu NDH, te govorio o dolasku u zemlju ustaša i njihovih saveznika njemačkih okupatora.

Dne 13. IV. 1941. godine prolazio je *Pavelić* kroz Ogulin na putu za Zagreb. *Mikan* je organizirao svečani zbor, na kojem je održao govor. Uz ostalo izjavio je, da će »sada biti čišćenja« i završio: »Bjež'te psine preko Drine«. Iza njega je govorio *Pavelić*.

Župnik *Mikan*, kapelan *Petranović Dragan* i *Pavelić* na govorničkoj tribini u Ogulinu 13. IV. 1941. god.

Župnik *Ivan Mikan* govori na ustaškom zboru u Ogulinu 13. IV. 1941. Do njega je *Pavelić*.

»Nova Hrvatska« od 1. VI. 1941. godine donosi već citirani (str. 8.) članak o *Ivanu Mikanu*, župniku, pod naslovom: »Smrt čeličnog Hrvata, začastnog kanonika *Ivana Mikana*«. U članku se navodi:

»... Čim je došao u Ogulin, nastavlja *Mikan* svoj nacionalno politički rad u ustaškom duhu. Drži sastanke, viećanja i dogovore, te zaprisiže ustaše. S dr. *Lovrom Sušićem*, ministrom postrojnikom i *Juricom Markovićem*, velikim županom pripravlja duhove na uspostavu nezavisnosti Hrvatske...«

*

Petranović Dragan, kapelan iz Ogulina, saraduje zajedno s *Ivanom Mikanom*, župnikom. Radi svojih zasluga za ustaški pokret postavljen je za pobočnika logornika.

*

»*Novi list*« br. 34. od 1. jula 1941. god. donosi odredbu »glavnog ustaškog stana« kojom se za tabornika ustaškog tabora u Jaski postavlja fra *Didak Čorić*, za logornika kotara Dvor na Uni ustaša *Ante Đurić*, župnik sela Divuše, za pobočnika ustaškog logora za kotar Ogulin *Dragan Petranović*, kateketa u Ogulinu.

U istom listu br. 44 od 12. jula 1941. godine postavljen je za logornog pobočnika logora Žepče *Stjepan Lukić*, župnik.

*

Gecina Martin, župnik iz Rečice, kotar Karlovac, osnutkom NDH postavljen je za ustaškog tabornika općine Rečica.

Župnik u Gornjoj Zenici Milivoj Čekada bio je prvi organizator ustaške vlasti, pa je stoga i postavljen za ustaškog povjerenika. On je sa zeničkim ustašama u državnim nadležnostima proveo sva smjenjivanja.

Župnik Kamber — ustaški povjerenik za kotar Doboj

Dr. Dragutin Kamber, župnik iz Doboja, zbog svojih zasluga za ustašku terorističku organizaciju postavljen je za ustaškog kotarskog povjerenika za kotar Doboj. U svojim rukama držao je svu političku i građansku vlast. Izdavao je naloge policiji za pretrese, imenovao činovnike. Samog sebe imenovao je u ime ustaškog stana u Doboju za povjerenika u ustaškom magazinu, koji je prije bio vlasništvo židova trgovaca braće Pesah.

Ustaški Stan u Doboju.

Broj: 832/41.

Gospodin: Dr. Dragutin Kamber,

Ustaški Magazin / bivša radnja Braće Pesah/
 imenuje se odbor od 4. lica i to: Dr. Dragutin
 Kamber, Hakija Krdžalić, Ahmet Sefić i Stjepan Berlanda.
 Dužnost je odbora da provede organizaciju pesah
 i bdije nad ispravnim radom.
 O čemu Vas obavještavamo.

Doboj, dne 14. svibnja 1941

Kot. Povjerenik:

Dokument kojim župnik Kamber sam sebe imenuje ustaškim povjerenikom
 za opljačkanu židovsku imovinu

Ustaški Stan u Doboju.

Broj: 832/41.

Gospodin: Dr. Dragutin Kamber,

Doboj

Za Ustaški Magazin (bivša radnja Braće Pesah) imenuje se odbor od 4. lica
 i to: Dr. Dragutin Kamber, Hakija Krdžalić, Ahmet Sefić i Stjepan Berlanda.
 Dužnost je odbora da provede organizaciju posla i bdije nad ispravnim radom.
 O čemu Vas obavještavamo.
 Doboj, dne 14. svibnja 1941.

Kot. Povjerenik:
 Dr. Kamber

07
 ! Policiji - Doboj
 Da se telefonira u
 Bratis i da se pronađe
 u ulazu Kosa fajre
 sa žonom i da se pregleda
 šta non sa sobom ima a pare
 ili dragocijnost i neki risni
 spisi da se zadržavaju Kamber

Dragi naš POGLAVNIČE!

Toliko se divim temeljnim potezima Vaše politike a
 ovim prvim činima ukrenule Hrvatske, da ne mogu, a da vam to
 ne kažem.

Naročito smatram vrlo mudrim i dalekovidnim gestama
 biranje središta državnog u Bosni i biranje talijanskog princa
 za hrvatskog kralja. Ova druga činjenica pored mudrosti i brige
 za našu granicu najdražoj strani naše Hrvatske pokazuje
 i Vašu osobnu moralnu veličinu, da se odričete jednog ureza koji
 je trebao da okiti Vašu osobu, sato jer je to bilo na veću korist
 Hrvatske. Hvala vam i mnogo nas ipak ima koji to vidimo i shvaćamo.
 Ja bih bio slobodan iznijeti jednu malu sugestiju. U
 ovom je:

Bosna je bila sadnji oblik nenostalne hrvatske Države.
 Njezina kraljica Katarina umrla je u Rimu i ostavila Fapi a katoličku
 baštinu ali u realnu brigu bosanaka kraljestvo i krunu.
 U ovoj svtoj jubilejskoj godini bilo bi dobro da se sveti Otac
 nagovori da javnim aktom tu krunu uspostavi i pričuži je žvozi-
 mirovoj.

A Jajce je bilo kraljevski grad. A njegova romantiku,
 njegova sličnost sa Fivoliom i blizina sa budućim središtem u
 Banjoj Luci činila bi od njega i sada idealnu kraljevsku residen-
 ciju.

Pa tamo je još uvijek neokršćen svotik impozantne Kraljevske
 crkve svetog Luke. Braća Hrvati muslimani neće bez sumnje
 ništa imati protiv da se ta crkva obnovi - jer je u posjedbu Vah-
 ta. To bi trebalo da bude kraljevska crkva.
 Ja neću duljiti. Misao je tu. Možda ste i Vi već pri-
 je zialili. Ja vas još - i bide tako.
 Ja vas još jedanput pozdravljam u dubokom poštovanju
 i sa istinskom sahrvalnošću!

Z a D o m S p r e m n i k

Doboj, 6/VI.1941.

Župnik i sa sada kot. povjerenik

Doboj.

Kamber

Gore: Župnik Kamber izdaje nalog za pljačku. Dolje: Pismo Kamberra Paveliću
 4 Dokumenti

(Prijepis dokumenata sa str. 49)

Policiji — Doboju

Da se telefonira u Brod i da se pronađe u vlaku Koka Gajić sa ženom Natom Filipović i da se pregleda šta nosi sa sobom i ako su pare ili dragocijenosti ili neki važni spisi da se zaplijene.

Dragi naš POGlavniČE!

Toliko se divim temeljnim potezima Vaše politike u ovim prvim danima uskr-snule Hrvatske, da ne mogu, a da Vam to ne kažem.

Naročito smatram vrlo mudrim i dalekovidnim gestama biranje središta državnog u Bosni i biranje talijanskog princa za hrvatskog kralja. Ova druga činjenica pored mudrosti i brige za našu granicu najdražoj strani naše Države Hrvatske pokazuje i Vašu osobno moralnu veličinu, da se odričete jednog uresa koji je trebao da okiti Vašu osobu, zato jer je to bilo na veću korist Države. Hvala Vam! Mnogo nas ipak ima koji to vidimo i shvaćamo.

Ja bih bio slobodan izneti jednu malu sugestiju. U ovom je:

Bosna je bila zadnji oblik samostalne hrvatske Države. Njezina kraljica Katarina umrla je u Rimu i ostavila Papi u simboličku baštinu ali u realnu brigu bosansko kraljevstvo i krunu. U ovoj svetoj jubilejskoj godini bilo bi dobro da se sveti Otac nagovori da javnim aktom tu krunu uspostavi i pridruži je Zvonimirovoj.

A Jajce je bilo kraljevski grad. A njegova romantika, njegova sličnost sa Tivoli-lijem i blizina sa budućim središtem u Banjoj Luci činila bi od njega i sada idealnu kraljevsku rezidenciju...

Dr. Kamber

NEZAVISNA SLOBODNA DRŽAVA
Hrvatska
USTAŠKI STOŽER ZA BOSANSKU HRVATSKU
D O B O J

Bh. 102/41

Ustaša . Josip Dveržak,

D o b o j

U ime Stožernika Bosanske Hrvatske imenujem Vas za činovnika Ustaškog Stana u Dobeju stin da vršite dužnost blaga: jnika Ustaškog stana i referenta za prehranu. Kao mjesečni honorar odredjujem Vam DIN. 1200.

ZA DOM SPREMI !

u Dobeju 24 travnja 1941

USTAŠKI POVJERENIK STOŽERA
Bos. Hrvatske za ketar Dobej

Dr. Kamber

Kamber organizira ustašku vlast

U času sloma Jugoslavije katoličke organizacije i društva odigrale su također važnu ulogu. Velik broj članova tih organizacija bio je ujedno tijesno vezan s ustaškom organizacijom, pa su u času okupacije aktivno nastupili u razoružavanju jugoslavenske vojske i uspostavljanju ustaške vlasti.

Katoličke organizacije oduševljeno pozdravljaju osnutak NDH i obećavaju Paveliću svoju suradnju.

»Nedjelja« od 27. IV. 1941. godine broj 15 strana 2. donosi članak »Križari pozdravljaju državu Hrvatsku i Poglavnika«. U članku se pored ostalog kaže:

»Veliko Križarsko Bratstvo uputilo je preko ustaškog vojnog svećenika dr. Ive Guberine i vlč. gg. Cvitanovića i Vitezića, ovaj pozdrav Poglavniku: »Neopisivo nam je veselje i sreća, što ispred Velikog Križarskog Bratstva i cijele Križarske organizacije možemo pozdraviti Poglavnika našeg, osloboditelja Hrvatskog naroda, osnivača i poglavara Nezavisne Države Hrvatske.

Naši članovi, vođeni svojom lozinkom »Žrtva, Euharistija i Apostolat« nisu se bojali poteškoća, na pričesnoj klupi tražili su nebesku okrepu, a u narodu bili su apostoli naših vjernih i narodnih svetinja. Odgojeni u duhu katoličkog radikalizma, koji u načelima ne pozna kompromisa, oni nisu poznavali popuštanja ni u programu hrvatskog nacionalizma. Poglavniče! Križari Vas pozdravljaju i izjavljuju Vam svoju veliku ljubav i odanost...«

Bog živi! Za Dom spremni!

Generalni duhovnik: Dr. Milan Beluhan«

*

»Nedjelja« od 18. maja 1941. godine broj 19, strana 1. donosi zahvalu »poglavnika« na čestitci »velikog križarskog bratstva«, koja glasi:

»Poglavnik dr. Ante Pavelić — suveren Nezavisne Države Hrvatske uputio je ovu zahvalu Predsjedništvu Velikog Križarskog Bratstva:

Članstvu Velikog Križarskog Bratstva.

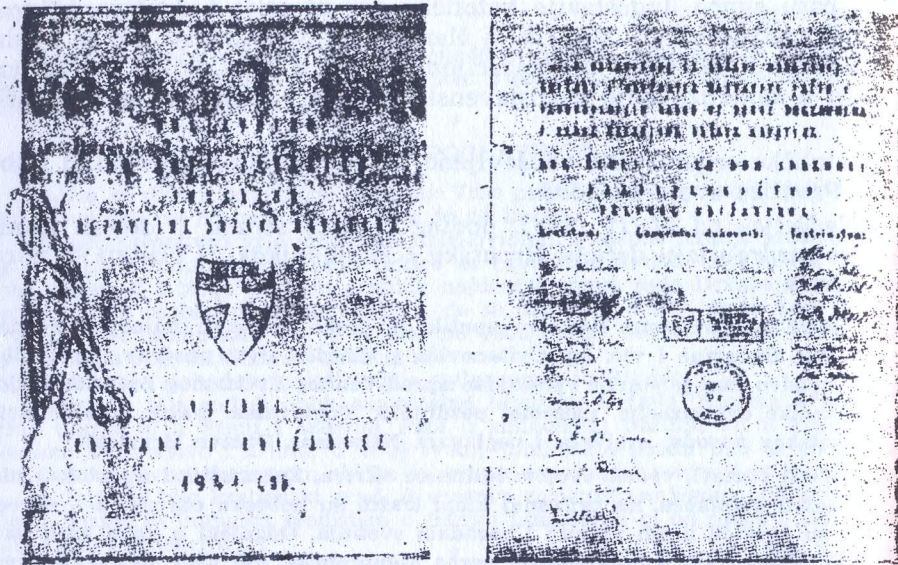
Vaša pažnja i srdačna čestitka prigodom uspostave Nezavisne Hrvatske Poglavniku je osobito mila, pa Vam se najljepše zahvaljuje.

Neka Svevišnji blagoslovi veliko djelo i usliša Vaše želje za dobro naroda i Države...«

*

Ni ostala katolička društva ne zaostaju za »Velikim križarskim bratstvom«, pa tako i H. K. A. D. »Domagoj« šalje »poglavniku« brzojavne pozdrave o čemu »Hrvatski narod« 1941. g. br. 67 strana 11. donosi:

»Ponosni činjenicom da su iz redova tog pokreta proizašli mnogi iskreni i oduševljeni borci za ... ostvarenje njegove Nezavisne Države, od kojih brojni i u ovim historijskim časovima surađuju kod Vašeg oslobodilačkog i stvaralačkog rada, izričemo neograničenu odanost i vjernost Državi Hrvatskoj.«

Spomenica koju su »križari« i »križarice« predali Paveliću 1941. g.

Nedugo iza pozdravnog brzojava kojeg su uputili »poglavniku« predstavnicima »Velikog križarskog bratstva« i »sestrinstva« posjetili su »poglavnika«, kako bi mu i lično mogli izraziti svoju vjernost i staviti mu se u službu.

O tome »Nedjelja« tjednik za katolički rad od 29. juna 1941. godine piše ovako:

»U četvrtak dne 19. lipnja o. g. u pol tri sata poslije podne posjetili su članovi vodstva križarske organizacije Suverena Nezavisne Države Hrvatske, Poglavnika dr. Antu Pavelića. Izaslanstvo je predvodio generalni duhovnik križarske i križaričke organizacije Msgr. dr. Milan Beluhan. U njegovoj pratnji nalazili su se križarski duhovnici.

Poglavniče!

Naš predsjednik dr. Felx Niedzielski nalazi se već dulje vremena na ustaškoj dužnosti u Bosni, te dozvolite da Vas, kao podpredsjednik V. K. B-a pozdravim u ime Križara i Križarica.

Htjeli bismo Vam reći, Poglavniče, da se na tisuće i tisuće ruku sklapalo koljena prigrbalo pred licem Božjim u molitvama za uspjeh Vaše borbe i nastojanja za pobjedu Hrvatske, za Vaš što skoriji dolazak. I — dodoste nam! Mi smo i sretni i ponosni, da Vas je odmah na prvom koraku, na pobjedonosnom povratku, za stolom u Vrbovskom dvorila naša jedna sestra Križarica.

Poglavniče! Hrvatski Križari i Križarice, eto, rekoše Vam svoje želje i ambicije. Rekoše Vam, kako su Vam zahvalni, do smrti zahvalni i ne žele ništa drugo, nego da Vam tu svoju zahvalnost dokažu djelom i radom.

Dozvolite da Vas pozdravimo našim križarskim pozdravom Bog živi! (Svi prisutni pozdravljaju Bog živi). Dozvolite da Vam kažemo, kako smo svi, do jednoga u svakom času, u svakoj prilici i pod svim okolnostima: Za dom (svi prisutni pozdravljaju uzdignutom desnom rukom i gromko kliču: — Spremni!)

Iza toga je sestra Ivka Špes predala Poglavniku vrlo ukusno izrađenu spomenicu, koju je Poglavnik sa zadovoljstvom primio.

Na to je uzeo riječ Poglavnik dr. Ante Pavelić i održao vrlo značajan govor.«